Technische vragen D66 over roken en vapen bij de begroting 2026

D66: In de preventieagenda staat het tegengaan van roken en vapen speerpunt is. Onlangs wist het AD te melden dat aantal rokers en vapers in Nieuwkoop fors toegenomen is. D66 wenst graag vooruitlopend op de monitor preventieagenda hier inzicht in. Ook willen ze graag weten welke acties we hiervoor reeds hebben uitgerold en of er nog mogelijkheden zijn om tussentijds extra op in te zetten.

De cijfers
Uit de onlangs gepubliceerde cijfers van de Gezondheidsmonitor (Home | GGD Hollands Midden) voor volwassenen van GGD Hollands Midden blijkt dat het percentage volwassenen tussen de 18 en 64 jaar in twee jaar gestegen is van 16% naar 21% in 2024. Dit is hoger dan het landelijke gemiddelde van 18%. Het percentage volwassenen dat vapet is in vier jaar gestegen van 2,6% naar 6%. Dit ligt dicht bij het landelijke gemiddelde in Nederland van 5,4%.

Voor jongeren tussen de 13 en 16 jaar dateren de laatste cijfers van 2023. Deze cijfers laten geen stijging zien en liggen nog steeds onder het landelijke gemiddelde.

Interventies
Uit onderzoeken van het RIVM en Trimbos blijkt dat de meest effectieve interventies (gerangschikt naar afnemende effectiviteit) de volgende zijn:

1. Accijnsverhoging
2. Rookvrije omgevingen
3. Schoolprogramma's (weerbaarheid en ouders)
4. Massamedia-campagnes

De preventieagenda richt zicht op punt 2, 3 en 4 omdat accijnsverhoging een landelijke maatregel is. Hieronder een overzicht van de uitgevoerde interventies.

Rookvrije omgeving

- 29 van 34 verenigingen zijn deels of geheel rookvrij. De andere verenigingen benaderen we jaarlijks om rookvrij maken te bespreken.
- We hebben de training 'handhaving rookvrij voor sportverenigingen' aangeboden aan alle voetbalverenigingen. Helaas was hier geen animo voor.
- Het gebied rond de ingang bij o.a. IKC de Vaart, Kaleidoskoop, Ashram Nieuwkoop, De Steupel en De Vlijt zijn rookvrij geworden
- Alle speelplaatsen in gemeentelijk beheer zijn rookvrij gemaakt.

Schoolprogramma's
De GGD en Brijder voeren voor ons voorlichting op scholen uit met de programma's Gezonde School en Helder op school. We stemmen deze programma's af met andere gemeenten in de Rijnstreek omdat veel leerlingen in een andere gemeente naar de middelbare school gaan. Daarnaast organiseert de gemeente samen met partners tweejaarlijks de Puberbeurs met een interactief programma voor ouders over groepsdruk en verleidingen in de puberteit.

(Massa) mediacampagnes
Informatievoorziening is een lopende activiteit.
Hieronder een aantal voorbeelden:

- Jaarlijkse deelname aan de landelijke campagne Stoptober met uitingen op de sociale media kanalen van de gemeente en in Nieuwkoop Nieuws. In 2024 richtte Stoptober zich vooral op vapen. In 2025 was het thema 'supporten van stoppers'.
- Verzorgen van narrowcasting bij de huisartsen.
- Stoptober camper bij Ashram Nieuwkoop en Ik-Stop-Nu bus bij Actief Leven Markt.
- Gratis stoppen met roken cursus aangeboden.

Welke mogelijkheden zijn er om tussentijds extra op in te zetten?
We gaan onverminderd verder met de inzet op bovenstaande interventies. Het succes van de interventies hangt mede af van de partijen waar we mee samen werken zoals sportverenigingen en scholen. Door intensief samen te werken met verenigingen, in combinatie met een lange adem, hopen we op termijn een 100% rook- en vapevrije omgeving voor kinderen te realiseren. Landelijke wetgeving, zoals een verbod op roken en vapen op plaatsen waar veel kinderen komen, zou zeker helpen. Brijder en GGD werken, samen met de gemeente, aan een intensivering van de voorlichtingen op de scholen in de gemeente. Hierbij moet opgemerkt worden dat scholen zelf beslissen of zij de voorlichtingen af willen nemen. De mediacampagnes vanuit de gemeente blijven we doen, maar intensivering achten we niet wenselijk omdat we inwoners niet willen overspoelen met informatie over een gezonde leefstijl.

Voor leefstijlinterventies zoeken we steeds meer de samenwerking met de eerstelijnszorg en een integrale aanpak van gezonde leefstijl. Dit is mede voortgekomen uit de samenwerkingen rond GALA en IZA. De gemeente zit samen met het wijksamenwerkingsverband WelzoCompleet in de werkgroep Gezond Leven en Preventie. Het project biedt scholing voor de zorgprofessionals om gezonde leefstijl beter bespreekbaar te maken in hun praktijk. Daarnaast zullen activiteiten georganiseerd worden om inwoners te ondersteunen in het verbeteren van hun leefstijl. De overkoepelende eerstelijnsorganisatie Rijn en Duin werkt momenteel aan een plan van aanpak tegen vapen. Zodra dit plan beschikbaar is, zullen we hier samen met de eerstelijnszorg in de gemeente Nieuwkoop mee aan de slag gaan.